

DET KONGELIGE
LANDBRUKSDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 16

(2003–2004)

Om lov om endringer i lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern, lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell og lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl

*Tilråding fra Landbruksdepartementet av 14. november 2003,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Bondevik II)*

1 Innledning

Denne proposisjonen tar for seg forslag om endringer i tre lover. For det første fremmes det forslag om nye hjemler for gebyr og avgiftsfinansiering av matforvaltningen i bestemmelser i lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern (dyrevernloven), lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell (dyrehelsepersonelloven) og lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl (husdyravlloven) (kapittel 2). For det andre fremmes det forslag om endringer i dyrevernloven som går ut på å legge tilsynet med dyrevernlovgivningen til departementet for videre delegasjon til det nye Mattilsynet (kapittel 3). For det tredje fremmes det forslag om tekniske lovtilpasninger i dyrevernloven og dyrehelsepersonelloven som følge av omorganiseringen av matforvaltningen (kapittel 4).

Høringsnotatet om forslag til avgifts og gebyrfinansiering samt tekniske lovtilpasninger ble utarbeidet i samarbeid mellom Helsedepartementet, Fiskeridepartementet og Landbruksdepartementet, og har vært på høring i regi av Landbruksdepartementet.

Høringsnotatet om endringer av forvaltningsmodellen i dyrevernloven ble utarbeidet i samarbeid mellom Landbruksdepartementet, Statens dy-

rehelsetilsyn og Fiskeridepartementet og har vært på høring i regi av Landbruksdepartementet.

2 Finansiering av matforvaltningen

2.1 Innledning

Det har vært foretatt en særskilt utredning om avgiftssystemet knyttet til de offentlige oppgaver i Mattilsynet langs hele verdikjeden. Hensikten med utredningen har vært å oppnå en enklere og mer kostnadseffektiv avgiftsfinansiering, samt å foreta en vurdering av hvordan kostnadene skal fordeles langs verdikjeden. Konklusjonene fra utredningen går ut på at det er en forutsetning at en fortsatt skal ha et system som er basert på at deler av matforvaltningens virksomhet blir finansiert gjennom gebyrer/avgifter. Utredningen om finansieringsmodell har vært hørt gjennom en egen høring i regi av Landbruksdepartementet hvor også forslaget til ny avgifts- og gebyrhjemmel i matloven ble hørt. I tillegg til utsending av høringsnotat i mars 2003, ble det avholdt et høringsmøte. Helsedepartementet fremmet i vårsesjonen 2003 forslag for Stortinget om ny matlov i Ot.prp. nr. 100 (2002–2003) om lov om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven).

Om lov om endringer i lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern, lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell og lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl

Forslagets § 21 inneholder bestemmelser om gebyrer og avgifter til finansiering av tilsyn og kontroll med matloven.

Prinsippene for finansieringen av matforvaltningen slik de var nedfelt i høringsnotatet, ble lagt fram i St.prp. nr 65 (2002–2003) og ble tatt til orientering av Stortinget i forbindelse med behandlingen av denne.

Landbruksdepartementet legger med dette frem forslag til analoge gebyr og avgiftbestemmelser i lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern (dyrevernloven), lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell (dyrehelsepersonelloven) og lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl (husdyravlloven). Forslaget er i tråd med prinsippene om finansieringen av matforvaltningen som ble lagt fram i høringsnotat om forenklet modell for finansiering av matforvaltningen, som ble sendt på høring 25. mars 2003. Prinsippene er også nærmere beskrevet i Ot.prp. nr. 100 (2002–2003) om lov om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) punkt. 10.

2.2 Bakgrunn for forslaget

I Høringsnotat om forenklet modell for finansiering av matforvaltningen la departementet fram hovedprinsipper for den framtidige finansieringen av matforvaltningen.

Med begrepet »matforvaltningen» forstås virksomhet som utføres av Mattilsynet samt dets støttefunksjoner.

Begrepene gebyr og avgift er delvis brukt om hverandre i benevningene av gebyr- og avgiftsordningene i dagens finansieringssystem. Flere av ordningene som benevnes som avgift er reelt sett gebyrordninger.

Begrepet gebyr brukes vanligvis i betydningen betaling for en offentlig eller privat tjeneste der det er klar sammenheng mellom tjeneste og bruker. I forhold til offentlige gebyrer er det ofte eksplisitt forutsatt at inntektene fra gebyret ikke skal overstige kostnadene ved å produsere tjenesten.

Begrepet avgift brukes vanligvis om ordninger hvor det offentlige krever inn midler uten at det er en klar sammenheng mellom den konkrete tjenesten som det offentlige yter og beløpet som kreves inn. Avgiften kan deles i to hovedgrupper; fiskalavgifter som ikke har andre formål enn å bidra til statens finansieringsgrunnlag og som ikke er relevant å drøfte i forhold til sektorpolitiske mål og øremerkede avgifter som kreves inn til bruk på et nærmere avgrenset område for å nå sektorpolitiske målsetninger.

Den nye finansieringsmodellen legger til grunn

visse generelle prinsipper for de avgifts- og gebyrordninger som skal etableres. Finansieringsmodellen skal fremstå som enkel, oversiktlig og logisk for tilsynets brukere og forbrukere. Det skal være en logisk sammenheng mellom de oppgavene som matforvaltningen utfører og måten de finansieres på. De oppgaver i matforvaltningen som ikke kan knyttes til brukere/brukergrupper, skal finansieres over statsbudsjettet uten bruk av gebyrer/avgifter. Oppgaver som kan knyttes direkte til klart definerte brukere eller brukergrupper skal kunne finansieres med gebyrer. Ved bruk av gebyrer skal størrelsen på disse stå i forhold til den konkrete »tjenesten» som den enkelte mottar. For oppgaver hvor det ikke er en klar sammenheng mellom oppgave og bruker, men hvor oppgaven like fullt er brukerrettet, vil det være aktuelt å benytte øremerkede avgifter.

Virksomheten i det nye Mattilsynet kan sammenfattes i følgende hovedaktiviteter;

- tilsyn
- kartlegging og overvåking
- beredskap
- regelverksutvikling
- internasjonalt arbeid
- utferdigelse av attester, godkjenninger m.v.
- faglig rådgivning
- kommunikasjon og samfunnskontakt
- kompetanseutvikling og administrasjon.

Basert på en vurdering av sammenheng mellom oppgaver og bruker anses følgende oppgaver å kunne brukerfinansieres; tilsyn, kartlegging og overvåking, utferdigelse av attester, godkjenninger m.v. Følgende oppgaver antas delvis å kunne brukerfinansieres; beredskap, faglig rådgivning, kommunikasjon og samfunnskontakt, kompetanseutvikling og administrasjon. Delvis brukerfinansiering innebærer at det er den del av aktiviteten som knytter seg til aktiviteter som kan brukerfinansieres fullt ut som kan finansieres med gebyr eller avgift.

Finansieringsmodellen skal utformes slik at forvaltningen innenfor de generelle prinsippene for budsjettering og styring, kan rette innsatsen mot de områder hvor behovene til enhver tid er størst – på kort og lang sikt.

Prinsippene for den reviderte finansieringsmodellen kan summeres opp i 4 punkter;

- En finansiering som;
 - innebærer forenklinger
 - gir lave administrative kostnader
 - gir mulighet til å se hele matproduksjonskjeden i sammenheng
 - ikke legger uttilsiktede bindinger på matforvaltningens prioriteringer.

Om lov om endringer i lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern, lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell og lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl

Mattilsynet vil ha ansvaret for å føre tilsyn og kontroll med den nye matloven. Mattilsynet skal også føre tilsyn og kontroll med lov om dyrevern, lov om veterinærer og annet dyrehelsepersonell og lov om husdyravl. Forslaget til ny avgifts- og gebyrhjemmel i § 21 i den nye matloven er begrenset til innkreving og bruk av avgifter og gebyrer innenfor matlovens virkeområde og kan ikke hjemle virksomhet som matforvaltningen utfører i henhold til annet regelverk. Det er derfor nødvendig for finansiering av disse oppgavene at det ligger en hjemmel for innkreving av gebyrer og avgifter i de respektive lovene.

På denne bakgrunn sendte Landbruksdepartementet på høring forslag til bestemmelser i de tre nevnte lover som bygger på de foreslåtte bestemmelser til gebyrer og avgifter i forslaget til ny matlov.

Detaljerte bestemmelser om de enkelte gebyr og avgiftsordninger vil nedfelles i forskrift hjemlet i gebyr- og avgiftsbestemmelsene i de ulike lover og være gjenstand for egen høring.

2.3 Generelle merknader

Forslaget innebærer at det blir mulig å kreve inn gebyrer for tilsyn, kontroll og særskilte ytelser etter de tre lovene.

For å finansiere aktiviteter som matforvaltningen utfører etter de tre lovene knyttet til dyr som brukes til produksjon av næringsmidler og som ikke dekkes av gebyrbestemmelsen i første ledd, foreslås det hjemmel for å kreve inn avgift på næringsmidler.

For å finansiere aktiviteter som matforvaltningen utfører etter de tre lovene knyttet til dyr som ikke brukes til produksjon av næringsmidler og som ikke dekkes av gebyr etter første ledd, foreslås det hjemmel for avgift på fôr til slike dyr. Avgiften kreves inn på produsent- eller importørleddet.

Bestemmelsene som foreslås i de tre lovene er i stor grad samsvarende med hensyn til ordlyd.

Med tilsyns- og kontrolloppgaver menes for det første kontroll med at dem som er underlagt krav fastsatt i de respektive lover, forskrifter eller enkeltvedtak i medhold av lovene, dvs. tilsynsobjektene, etterlever disse. Reaksjoner på brudd på bestemmelsene, det være seg veiledning, pålegg om oppretting, stansing av virksomheten, bøter eller andre tiltak for å sikre at kravene overholdes ligger også innenfor tilsyns- og kontrollbegrepet. Tilsyn vil også omfatte de tilfeller hvor Mattilsynet fører tilsyn med at andre aktører utfører beredskapsoppgaver som de i henhold til regelverket er pliktig å utføre. Beredskapsoppgaver og – tiltak for å opprettholde

nødvendig kapasitet og kompetanse slik at tilsynet til enhver tid kan håndtere krisesituasjoner på en adekvat måte, anses dekket av tilsyns- og kontrollbegrepet. Med særskilte ytelser menes godkjenninger, utstedelse av attester og lignende.

Det vil være tilknytning til bruker eller brukergrupper som avgjør om det er gebyrhjemmelen eller en av avgiftshjemlene som kommer til anvendelse i forhold til tilsyns- eller kontrolloppgaver. Gebyrer vil kunne innkreves for å dekke kostnader ved oppgaver hvor det er en entydig og klar sammenheng mellom tjenesten/oppgaven som utføres og vedkommende bruker som mottar tjenesten og/eller har nytte av oppgaven som tilsynet utfører. Der hvor det ikke nødvendigvis foreligger en slik klar sammenheng, men oppgaven like fullt er relatert til brukere/brukergrupper, kan de foreslåtte øremerkede avgiftene anvendes.

Med begrepet »virksomhet» menes virksomhet slik begrepet legges til grunn i forslaget til ny matlov § 21.

Med dyr som brukes til produksjon av næringsmidler menes alle dyr som normalt holdes med det formål at de skal brukes til næringsmiddelproduksjon. I tillegg menes dyr som det er vanlig at blir brukt til næringsmiddelproduksjon selv om dette ikke er det primære formålet med dyreholdet, for eksempel hester.

Med dyr som ikke brukes i næringsmiddelproduksjon menes dyr som ikke vanligvis brukes i matproduksjon, herunder bla. kjæledyr og pelsdyr. Når det skrives at en aktivitet »retter seg mot» den ene eller den andre kategori av dyr, menes det at det er dyrehold i denne kategorien som utløser behovet for aktiviteten.

Det foreslås også hjemmel til å fastsette forskrifter om avgiftenes og gebyrenes beregning, oppkreving og betaling. Tilsyns- og kontrollaktiviteten etter disse lovene kan variere mellom landbruks- og fiskerisektoren. Ved beregning av avgiftenes størrelse skal det ses hen til hvilken aktivitet som faktisk utføres. Gebyr og avgifter skal gjenspeile de faktiske kostnadene det offentlige har i forbindelse med gjennomføring av virksomheten. Det foreslås videre at det ved forsinket betaling av avgifter og gebyrer, skal betales rente i samsvar med lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling, og at avgifter og gebyrer skal være tvangsgrunnlag for utlegg.

2.4 Lov om dyrevern

2.4.1 Gjeldende rett

Lovens formål er å hindre at dyr kommer i fare for å lide unødig, og loven nedfeller en plikt for alle til å

Om lov om endringer i lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern, lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell og lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl

behandle dyr på en god måte og ta hensyn til dyrenes instinkt og naturlige behov. Loven gir en rekke generelle og spesielle bestemmelser vedrørende hold og behandling av dyr. Loven har i tillegg en fullmaktsparagraf som gir departementet hjemmel til å gi de forskrifter som det finner nødvendig for å utfylle loven. Det er gitt en rekke forskrifter med hjemmel i dyrevernloven. Noen av de viktigste forskrifter er:

- Forskrift om hold av storfe.
- Forskrift om hold av svin.
- Forskrift om hold av pelsdyr.
- Forskrift om hold av høns og kalkun.
- Forskrift om transport av levende dyr.
- Forskrift om dyrevern i slakterier.
- Forskrift om forsøk med dyr.

Forskriftene gir bl.a. nærmere bestemmelser om hvordan dyrene ut fra dyrevelferdshensyn, skal behandles/stelles, føres/vannes etc. De setter også minstekrav til plass for dyrene. De aktuelle bestemmelser som angår den enkelte dyreart er tatt med i omtalen av artene.

Forvaltningsansvaret for dyrevernloven ligger i dag hos Landbruksdepartementet. Forvaltningsansvaret for loven for så vidt gjelder akvatiske organismer blir overført til Fiskeridepartementet fra 1. januar 2004.

Det utøvende forvaltningsansvaret for dyrevernloven har ligget hos Statens dyrehelsetilsyn, som fra 1/1–2004 skal inngå som en del av det nye Mattilsynet.

Tilsynet etter dyrevernloven har vært utført av dyrevernnemnder og distriktsveterinærer. Dyrevernnemndene var fra 1935 og fram til 1995 kommunale. Ut fra at arbeid i nemndene ble nedprioritert i en del kommuner, ble det ved lovendring i dyrevernloven i 1995 vedtatt å gjøre nemndene statlige og de fikk vedtaksmyndighet i dyrevernsaker. Det ble videre bestemt at det skulle være en dyrevernnemnd, unntaksvis flere, i hvert veterinærdistrikt.

Tilsyn og vedtaksmyndighet når det gjelder dyrevernbestemmelsene på slakterier ble fra 2001 lagt til Landbruksdepartementet, som kan pålegge kommunalt eller interkommunalt næringsmiddeltilsyn å utføre tilsynet ved hjelp av tilsynsveterinær på slakteriene. Næringsmiddeltilsynet vil fra 1/1–2004 være en del av det nye Mattilsynet.

Stortinget har nettopp behandlet og i det vesentlige gitt sin tilslutning til tiltakene i Stortingsmelding nr. 12 (2002–2003) Om dyrehold og dyrevelferd. Meldingen inneholder en bred gjennomgang og vurdering av alt dyreholdet i vårt land ut fra et etisk og velferdsmessig synspunkt. Basert på

en del av de konkrete forslag som ble omtalt i Stortingsmelding nr. 12 (2002–2003) og som følge av opprettelsen av det nye Mattilsynet fra 1/1–2004, sendte Landbruksdepartementet 24.03.03 ut et eget forslag til endringer i dyrevernloven hvor det bl.a. ble foreslått endringer i forvaltningsmodellen for tilsyn med loven. Se nærmere omtale av dette under kapittel. 3 Endringer i tilsynsmodell i dyrevernloven.

2.4.2 Høringsnotatet

Det vises til omtale av høringsnotatet under generelle merknader under punkt 2.3. I høringsnotatet ble det foreslått at enhver omfattet av loven skal betale gebyr for utgifter for å dekke kostnader med tilsyn, kontroll og særskilte ytelser, så som utferdigelse av attester og lignende, etter loven.

Det ble videre foreslått en avgift på næringsmidler for å dekke tilsyn og kontroll etter dyrevernloven rettet mot dyr som blir brukt til produksjon av næringsmidler. Avgiften pålegges virksomheter omfattet av den nye matloven.

For tilsyn og kontroll etter dyrevernlov som er rettet mot dyr som ikke blir brukt i produksjon av næringsmidler, ble det foreslått en avgift på fôr til slike dyr. Avgiften pålegges produsenter eller importører av fôret.

Dyrevernlovens § 27 bestemmer at utgifter med tiltak som iverksettes av dyrevernnemnd, politi eller distriktsveterinær i henhold til §§ 24, 24a og 24b skal bæres av eier eller innehaver av dyret/dyrene. Dersom eieren eller innehaveren ikke klarer å bære utgiftene skal staten bære dem. I tillegg gis bestemmelser om at staten dekker dyrevernnemndenes utgifter og godtgjøring.

Det ble i høringsbrevet foreslått å oppheve § 27 i loven som følge av den nye foreslåtte gebyr- og avgiftshjemmel. Det ble videre foreslått en del tekniske tilpasninger i lovteksten til enkelte paragrafer som følge av omorganiseringen av matforvaltningen. Endringene om tekniske tilpasninger omtales under kapittel 4 Tekniske tilpasninger som følge av omorganisering av matforvaltningen.

2.4.3 Høringsinstansenes syn

En rekke høringsinstanser hadde prinsipielle innvendinger mot modellen til avgiftsfinansiering av matforvaltningen og har uttrykt bekymring for økning i avgiftsfinansiering og derav økte kostnader for de enkelte næringene. Fra flere instanser er det påpekt at finansieringen av matforvaltningen bør være en offentlig oppgave som må dekkes gjennom midler over statsbudsjettet.

Om lov om endringer i lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern, lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell og lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl

Næringsmiddelbedriftenes Landsforening (NBL)/Fiskeri- og Havbruksnæringens Landsforening (FHL) støtter forslaget til første ledd i paragrafen som gjelder gebyr for tilsyn og kontroll, og særskilte ytelser. Når det gjelder avgiftsbestemmelsene i andre og tredje ledd, hevder de at det er uakseptabelt at andre enn personer og virksomheter som eier eller håndterer dyr, skal gjøres økonomisk ansvarlig for tilsyn med dyrehold etter dyrevernloven. NBL/FHL går derfor imot forslaget til avgiftsbestemmelse.

En rekke andre høringsinstanser deler dette synet og har reist lignende innsigelser mot forslaget.

Flere instanser reiser spørsmål ved forslaget om å oppheve eksisterende § 27. *Fiskeridirektoratet* peker på at den foreslåtte avgifts- og gebyrhjemmel er ment å skulle sikre tilsyn og kontroll med at loven overholdes. Kostnader etter § 27 påløper som en følge av at loven er brutt. *Statens dyrehelsetilsyn* mener også at eksisterende § 27 ikke omfattes av ny avgifts- og gebyrhjemmel. Bestemmelsen i eksisterende § 27 må derfor ikke oppheves. *Dyrebeskyttelsen Norge* mener det er feil å oppheve § 27 tredje ledd og peker på at nemndene også er tenkt å skulle eksistere i forhold til det nye Mattilsynet. Forholdene må legges til rette for at disse kan utføre sitt arbeid.

2.4.4 Landbruksdepartementets vurderinger

Prinsippene for finansieringen av matforvaltningen har vært hørt i en egen høringsrunde og er lagt fram i St.prp. nr 65 (2002–2003). Prinsippene ble tatt til orientering av Stortinget i forbindelse med behandlingen av denne.

Prinsippene er nedfelt i forslag til avgifts- og gebyrhjemmel i den nye matloven og den foreslåtte avgifts- og gebyrhjemmelen i lov om dyrevern bygges på denne foreslåtte hjemmelen i matloven.

Når det gjelder § 27 har departementet kommet til at det støtter de høringsinstanser som fraråder å oppheve denne bestemmelsen. Deler av § 27 regulerer utgifter som påløper i forbindelse med at tilsynsmyndighet må foreta seg konkrete tiltak overfor dyreeier som ikke gjennomfører de pålegg som er gitt. Dette kan sammenlignes med tilsvarende bestemmelse i den nye matlovens § 23 andre ledd. Dyrevern er del av EØS-avtalen og kravet om at tilsynsmyndighet skal kunne gjennomføre nødvendige tiltak for ansvarliges regning er nedfelt i EØS-regelverket. Det vil derfor ikke være i tråd med EØS-avtalen at tilsynsmyndigheten etter dyrevernlov ikke lenger har en hjemmel til å kunne gjennomføre nødvendige tiltak for den ansvarliges regning. Departementet vil derfor foreslå en videreføring av

denne bestemmelsen i en justert form, se omtale av dette under kapittel 3 Endringer i tilsynsmodell i dyrevernloven.

2.5 Lov om veterinærer og annet dyrehelsepersonell

2.5.1 Gjeldende rett

Lovens formål er å bidra til at dyrehelsepersonell utøver forsvarlig virksomhet og dermed bidrar til god dyrehelse, forsvarlig dyrevern, trygg mat og ivaretagelse av miljøhensyn. Staten har det overordnede ansvaret for å sikre en landsdekkende dyrehelsetjeneste.

Loven gjelder for veterinærer og bl.a. for fiskehelsebiologer og dyrepleiere. Fiskehelsebiologer har rett til å utføre medisinsk behandling av akvatiske dyr, unntatt sjøpattedyr. Deres rett til rekvirering av reseptpliktige legemidler til akvatiske dyr, kan ikke tre i kraft før EUs nåværende regler er endret. Loven omhandler reglene for autorisasjon av dyrehelsepersonell.

Dyrehelsepersonells overordnede plikter er:

- å arbeide for velferd og sunnhet hos dyr, herunder viltlevende dyrestander
- å medvirke til etisk og miljømessig forsvarlig dyrehold
- å verne samfunnet mot fare og skader forårsaket av dyresjukdommer eller næringsmidler og produkter av animalsk opprinnelse.

Dyrehelsepersonell plikter videre å yte nødhjelp når dyr trenger øyeblikkelig hjelp, å utøve sine virksomhet forsvarlig blant annet ved å holde sine kunnskaper og ferdigheter ved like og sikre kvaliteten på sine tjenester. Loven pålegger dyrehelsepersonell å gi dyreeier god informasjon om forhold knyttet til behandlingen av dyret.

Basert på frivillighet er det etablert klinisk vakt for veterinærer i alle deler av landet. Yrkesorganisasjonene og departementet skal forhandle om avtale om organisering og gjennomføring av vaktene, samt om tilskudd for deltakelsen. Hvis det gjennom frivillige ordninger ikke er mulig å dekke opp den kliniske vakttjenesten, kan departementet bestemme at praktiserende veterinærer skal delta i vaktene.

I krisesituasjoner kan praktiserende veterinærer bli pålagt å utføre offentlige tjenester.

Veterinærvakten finansieres i dag delvis ved hjelp av avgifter.

Det er også i henhold til dyrehelsepersonelloven oppnevnt et veterinærmedisinsk rettsråd. Rådet skal være rådgiver for veterinærmyndighetene i

Om lov om endringer i lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern, lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell og lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl

disiplinærsaker, saker om forsvarlig virksomhet, saker av veterinærmedisinsk art og dyrevernsspørsmål. Rådet kan også ta opp saker av eget tiltak. Rådet skal stå til disposisjon for retten, påtalemyndigheten, offentlige forsvarere og oppnevnte sakkyndige i veterinærmedisinske spørsmål og dyrevern i forbindelse med sivile saker og straffesaker. Rådet kan avgi uttalelser og foreta undersøkelser for forsikringsselskaper og andre i saker om forsikring av dyr, dyrehelsepersonells ansvar, handelstvister og andre saker av veterinærmedisinsk eller dyrevernsmessig art. Det betales i sistnevnte tilfeller et gebyr etter en norm som departementet fastsetter.

Statens dyrehelsetilsyn fører tilsyn med loven, og fra 2004 vil tilsynsoppgavene ligge til det nye Mattilsynet.

2.5.2 Høringsnotatet

Det vises til omtale av høringsnotatet under generelle merknader under punkt 2.3. I høringsnotatet ble det foreslått at enhver som er omfattet av loven skal betale gebyr for utgifter for å dekke kostnader med tilsyn, kontroll og særskilte ytelser, så som utferdigelse av attester, godkjenninger og lignende.

Det ble videre foreslått en avgift på næringsmidler for å dekke tilsyn og kontroll etter dyrehelsepersonelloven, herunder veterinær vaktordning og det veterinærmedisinske rettsråd, i den utstrekning aktiviteten retter seg mot dyr som brukes til produksjon av næringsmidler. Avgiften kan pålegges virksomheter omfattet av den nye matloven.

For tilsyn og kontroll etter dyrehelsepersonellov, herunder veterinær vaktordning og det veterinærmedisinske rettsråd, som er rettet mot dyr som ikke blir brukt i produksjon av næringsmidler, ble det foreslått en avgift på fôr til slike dyr. Avgiften pålegges produsenter eller importører av fôret.

2.5.3 Høringsinstansenes syn

En del høringsinstanser har uttalt generell motstand mot det foreslåtte finansieringssystemet. *Næringsmiddelbedriftenes Landsforening (NBL)/Fiskeri- og havbruksnæringens Landforening (FHL)* viser til at pliktsubjekter etter loven er veterinærer, annet dyrehelsepersonell og delvis det veterinærmedisinske rettsråd. Dersom tilsyn og kontroll med loven skal avgiftsfinansieres må det være pliktsubjektene som bør være økonomisk ansvarlig. NBL/FHL er ikke enig i at det veterinærmedisinske rettsråds arbeid og vaktordning for dyrehelsepersonell anses dekket av tilsyns- og kontrollbegrepet. Dette vil i så tilfelle kunne undergrave rettsrådets uavhengige posisjon.

Statens dyrehelsetilsyn mener at ved å legge vak-

tordning for dyrehelsepersonell og plikter som følge av loven inn under begrepet tilsyn og kontroll, foretar man en utvidende tolking av ordlyden. Tilsyn og kontroll må knyttes til forvaltning og offentlig myndighetsutøvelse. Dyrehelsepersonells virksomhetsutøvelse faller utenfor begrepet så lenge den ikke er knyttet til myndighet.

Kjøttindustriens fellesforening mener at oppgavene i loven har liten relevans i forhold til produksjon og fremstilling av næringsmidler og veterinærvakten bør dekkes innenfor offentlige budsjetter. Veterinærmedisinsk rettsråds konklusjoner og råd, er et sentralt element for myndighetene ved utarbeidelse av lover og forskrifter og bør derfor betraktes som en del av regelverksutvikling som ikke skal brukerfinansieres. Uttalelser som ikke er knyttet til regelverksutvikling bør kunne gebyrfinansieres.

2.5.4 Landbruksdepartementets vurderinger

Når det gjelder finansieringssystemet vises det til hva som er sagt innledningsvis om gebyr og avgiftsfinansiering av matforvaltningen samt det som er omtalt under de generelle vurderingene i forbindelse med de tilsvarende endringsforslag i dyrevernlov.

Når det gjelder tilsyns- og kontrollbegrepet slik det er beskrevet i høringsnotatet vil departementet vise til at det bygger på begrepet slik det er definert i Høringsnotat om forenklet modell for finansiering av matforvaltningen. Her ble beredskapsoppgaver og tiltak, herunder den kliniske vaktordningen for husdyrbrukere, ansett dekket av tilsyns- og kontrollbegrepet. I St.prp. nr. 65 (2002–2003) er det sagt at beredskapsoppgaver for å opprettholde nødvendig kapasitet og kompetanse slik at Mattilsynet til enhver tid kan håndtere krisesituasjoner på en adekvat måte anses dekket av tilsyns- og kontrollbegrepet.

Veterinær vaktordning er etter departementets mening en slik beredskapsoppgave som dekkes av tilsyns- og kontrollbegrepet slik det er definert og kan derfor delvis brukerfinansieres i tråd med de prinsipper som finansieringen av matforvaltningen bygger på.

Det veterinærmedisinske rettsråds arbeid er dekket av tilsyns- og kontrollbegrepet i den grad det opptrer som rådgiver for veterinærmyndighetene, retten, påtalemyndigheten, offentlige forsvarere og oppnevnte sakkyndige i veterinærmedisinske spørsmål og dyrevern i forbindelse med sivile saker og straffesaker.

Som en konsekvens av rettsrådets oppgaver anses omfattet av den generelle avgifts- og gebyrbesømmelsen foreslår departementet å oppheve den

Om lov om endringer i lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern, lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell og lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl

særskilte gebyrbestemmelsen i dyrehelsepersonellovens § 31 tredje ledd.

2.6 Lov om husdyravl

2.6.1 Gjeldende rett

Lovens formål er å sikre forsvarlig husdyravl, herunder kunstig overføring av sæd, egg og embryo. Loven er en rammelov som er gitt for å oppfylle EØS-avtalens bestemmelser om avl i Vedlegg I kapittel 1 om veterinære forhold. Loven skal sikre at husdyravl foregår i forsvarlige former, samt i henhold til EØS-avtalens bestemmelser. Loven omfatter bare organisert husdyravl. Avlsorganisasjoner skal være godkjent.

Kunstig overføring av sæd, egg og embryo er nevnt særskilt for å hindre tvil om dette omfattes av loven. De helsemessige sidene ved kunstig befruktning er ikke omfattet av loven, det samme gjelder de helsemessige krav til handel med slike dyr og produkter. Loven hjemler godkjenningsordninger for personer og virksomheter som samler inn og behandler sæd, egg eller embryo og godkjenningsordninger for dyr som skal brukes i avl. For å lette kontroll og fremme samhandel kan det kreves at dyr, egg, sæd eller embryo ledsages av et avstamningssertifikat.

Landbruksdepartementet fører tilsyn med loven. Gjennom en rekke avlsforskrifter gitt med hjemmel i loven, er tilsynet delegert til Statens landbrukstilsyn og Statens dyrehelsetilsyn, som begge vil være en del av det nye Mattilsynet fra 1/1–2004.

2.6.2 Høringsnotatet

Det vises til omtale av høringsnotatet under generelle merknader under punkt 2.3. I høringsnotatet ble det foreslått at enhver omfattet av loven skal betale gebyr for utgifter for å dekke kostnader med tilsyn, kontroll og særskilte ytelser, så som utferdigelse av attester, godkjenninger og lignende, etter loven.

Det ble videre foreslått en avgift på næringsmidler for å dekke tilsyn og kontroll etter husdyravlsloven i den utstrekning aktiviteten retter seg mot dyr som brukes til produksjon av næringsmidler. Avgiften pålegges virksomheter omfattet av den nye matloven.

For tilsyn og kontroll etter husdyravlsloven, som er rettet mot dyr som ikke blir brukt i produksjon av næringsmidler, ble det foreslått en avgift på fôr til slike dyr. Avgiften pålegges produsenter eller importører av fôret.

2.6.3 Høringsinstansenes syn

En del høringsinstanser uttrykte en generell bekymring for økning i avgifts/gebyr nivået.

Næringsmiddelbedriftenes Landsforening (NBL)/Fiskeri- og Havbruksnæringsens Landsforening (FHL) støtter forslaget til ny § 6 a første ledd, men mener at ordet avgift, samt andre og tredje ledd av paragrafen må strykes. Det er etter NBL/FHL sin mening uakseptabelt at andre enn virksomheter som driver med organisert husdyravl, gjøres ansvarlig for tilsyn med husdyravl etter loven. Konkurransetilsynet peker på at bestemmelsen i § 6 a først og fremst vil omfatte behandling av søknader om å bli godkjent som avlsorganisasjon eller oppsamlingsstasjon for sæd og embryo, samt utstedelse av sertifikater. Slike søknadsprosesser kan virke etableringshindrende og bør unngås.

Kjøttindustriens fellesforening viser til at loven skal sikre forsvarlig husdyravl og at de helsemessige sidene ved avlsarbeidet i liten grad er omfattet av loven. Loven sikter primært til å få frem gode produksjonsdyr for å få bedre økonomi i primærproduksjonen og er i liten grad knyttet til produksjon og fremstilling av næringsmidler. Tiltak mot primærproduksjon bør dekkes av offentlige budsjetter, eventuelt i kombinasjon med gebyrer knyttet til bestemte tjenester.

2.6.4 Landbruksdepartementets vurderinger

Når det gjelder finansieringssystemet vises det til hva som er sagt tidligere. Når det gjelder Konkurransetilsynets kommentar, vil departementet vise til at kravene til at avlsorganisasjoner og oppsamlingsstasjoner skal være godkjent er nedfelt i regelverket som følge av EØS-avtalen. Gebyrberegningen det legges opp til skal under ingen omstendighet overstige tilsynets kostnader med behandlingen av søknader og departementet kan derfor ikke se at et krav til brukerbetaling for en slik tjeneste vil kunne virke etableringshindrende for virksomheter etter denne spesielle loven. Det er nedfelt en rekke bestemmelser om krav til godkjenning av virksomheter og lignende i det meste av regelverket som eksisterer i dag som skal forvaltes av det nye mattilsynet og hvor brukerbetaling også er foreslått.

2.7 Administrative og økonomiske konsekvenser

Det nye finansieringssystemet innebærer at matforvaltningens oppgaver knyttet til tilsyn og kontroll med lov om dyrevern, lov om veterinærer og annet

Om lov om endringer i lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern, lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell og lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl

dyrehelsepersonell samt lov om husdyravl i større grad vil kunne brukerfinansieres. Dette er i tråd med finansieringen av matforvaltningens øvrige oppgaver. Det legges opp til å utarbeide et enhetlig system for finansiering av matforvaltningens samlede virksomhet, og en større mulighet for brukerfinansiering av oppgavene slik de er skissert i dette høringsnotatet er viktig for å sikre dette.

Det legges til grunn at finansieringen av oppgavene skjer ved hjelp av de samme administrative systemene som benyttes til finansiering av matforvaltningens øvrige virksomhet. Hensiktsmessig innkreving og effektiv administrasjon vil være sentrale momenter i denne sammenheng.

3 Endringer i tilsynsmodell i dyrevernloven

3.1 Bakgrunn for lovforslaget

Et av tiltakene i Stortingsmelding nr. 12 (2002–2003) Om dyrehold og dyrevelferd er å effektivisere og styrke tilsynet med dyrevernloven gjennom bl.a. en endring i forvaltningsmodellen, hvilket krever endring i loven (dyrevernloven).

Før Stortinget hadde behandlet meldingen sendte Landbruksdepartementet et forslag om en ny modell for den lokale forvaltning av dyrevernloven på høring i tråd med de forslag som fremgikk av stortingsmeldingen. Forslagene gikk bl.a. ut på å legge tilsynsmyndighet etter loven til departementet for videre delegering til det nye Mattilsynet, redusere antall dyrevernemnder i tråd med omorganiseringen av matforvaltningen, samt la nemndenes rolle i dyrevernarbeidet kun være av rådgivende art.

Stortinget uttalte senere under sin behandling av stortingsmeldingen at det ikke var ønskelig å redusere dyrevernemndenes rolle i dyrevernarbeidet, men Stortinget var enig i at antallet nemnder kan reduseres. Stortinget motsatte seg heller ikke forslaget om å legge myndighet til departementet for delegasjon til Mattilsynet. Det vises her til Inst. S. nr. 226 (2002–2003) Innstilling fra næringskomiteen om dyrehold og dyrevelferd – St. meld. nr. 12 (2002–2003).

«Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Kristelig Folkeparti, ønsker ikke å redusere nemndenes rolle i dyrevernarbeidet. Ved å redusere nemndene til kun å være rådgivende vil en redusere interessen for å være med i dette arbeidet, og engasjementet vil svekkes.»

Komiteen vil også peke på at nemndene, selv om de vil bli redusert i antall, vil tilføre viktig lokalkunnskap som er nødvendig i arbeidet med dyrevern og dyrehelse.»

Det forslaget til endring av tilsynsmodell som departementet her legger frem tar hensyn til Stortingets uttalelser i behandlingen av Stortingsmelding nr. 12 (2002–2003) Om dyrehold og dyrevelferd.

3.2 Tilsynsmodell

3.2.1 Gjeldende rett

Fram til 1995 hadde Norge kommunale dyrevernemnder som ble valgt av kommunestyret, og som hadde til oppgave å hjelpe politiet med å påse at dyrevernlovgivningen ble etterlevd. Ved eventuelle brudd på dyrevernloven var nemndas funksjon rådgivende. Politiet fattet alle vedtak, vanligvis på anmodning fra nemnda. Ved lovendringen i 1995 ble de kommunale dyrevernemndene erstattet med statlige nemnder, vanligvis en nemnd i hvert veterinærdistrikt.

Nemndene fikk i 1995 vedtakskompetanse, mens de tidligere hadde inspeksjonsrett og en rådgivende funksjon overfor politiet. Dyrevernemndene ble fristilt fra instruksjon i forvaltningslinjen. Statens dyrehelsetilsyn ved distriktsveterinærene fikk ansvaret for sekretariatsfunksjonen. Distriktsveterinærene ble dessuten gitt en selvstendig tilsyns- og vedtakskompetanse på mange områder, delegert i forskrifts form.

Ved lovendring i 1995 ble det gjort en del prinsipielle endringer av betydning for tilsyn etter dyrevernloven. Her pekes på:

- Dyrevernemnda ble statliggjort og gitt virkemidler, herunder vedtaks- og tiltakskompetanse.
- Loven åpnet også for at nemnda i forskrift kan gis mulighet for å ilegge tvangsmulkt.
- Distriktsveterinæren ble ansvarlig for sekretariatsfunksjonen for nemnda, men ble ikke medlem og fikk ikke stemmerett
- Nemnda, politiet og distriktsveterinæren ble gitt hjemmel til å ta dyr i midlertidig forvaring
- Det ble åpnet for at Landbruksdepartementet i forskrift kan gi vedtakskompetanse til distriktsveterinæren

Dyrevernemndene består av legfolk som arbeider for at den som eier eller har ansvar for dyr, ivaretar sine forpliktelser etter dyrevernloven. Viltlevende dyr og forvillede eller eierløse dyr (som ikke kan tilbakeføres til en eier) faller utenfor nemndas an-

Om lov om endringer i lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern, lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell og lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl

svarsområde. Det samme gjelder situasjoner der en person handler i strid med dyrevernloven overfor dyr som tilhører andre. Nemnda har tilsyn- og undersøkelsesplikt, samt plikt til å gi veiledning og/eller treffe vedtak overfor eier eller innehaver av dyr. Nemnda har også plikt til å gjennomføre vedtakene dersom dyreeier ikke etterlever vedtak nemnda har fattet.

3.2.2 Høringsnotatet

I høringsnotatet ble det foreslått en ny modell for den lokale forvaltning av dyrevernloven, der vedtaks- og tiltaksmyndigheten legges til departementet for videre delegasjon til Mattilsynet. De nåværende nemndene ble foreslått redusert i antall til én dyrevernemnd i hvert av de lokale forvaltningsområdene som er planlagt i det nye tilsynet. De nye nemndene ble foreslått å kun ha en rådgivende funksjon overfor Mattilsynet. Modellen ville etter Landbruksdepartementets syn gi et profesjonelt tilsyn, faglig, så vel som forvaltningsmessig, samtidig som lekmannsskjønnet ville bli ivarettatt ved at de rådgivende dyrevernemndene skulle bli trukket inn i arbeidet i de tilfellene der skjønnet ville være ønskelig eller nødvendig. En stadig større del av forvaltningen på fagområdet dyrevern bygger på vitenskapelig basert kunnskap (etologisk, biologisk, veterinærfaglig m.m.), noe som reduserer behovet for skjønnsutøvelse. En lignende effekt har de internasjonale forpliktelsene som gir større detaljeringsgrad i forskriftene. Flere dyrehold er svært spesialiserte og det kreves høy og ofte spesiell kompetanse for å gjennomføre et forsvarlig tilsyn med dyrevelferd i slike dyrehold.

Det ble også foreslått at Mattilsynet gjennom delegasjon ble gitt fullmakt til å oppnevne nemndene, fordi det er her en har kompetanse til å vurdere hvem som har de egenskaper som anses nødvendig for å føre tilsyn med dyrevern.

Forslaget ble utformet etter en avveining av en rekke momenter, hvor særlig vekt ble lagt på kompetanse hos tilsynet, kostnadseffektivitet og erfaringer med nemndene. Forslaget ble sendt på høring med forbehold om at Stortinget ville gi sin tilslutning til Stortingsmelding nr. 12 (2002–2003) Om dyrehold og dyrevelferd på dette punkt.

3.2.3 Høringsinstansenes syn

Flere av høringsinstansene har gitt sin uttalelse i lys av resultatet av Stortingets behandling av stortingsmeldingen.

Et par høringsinstanser, herunder Justisdepartementet, mener at høringsnotatet gir få opplysnin-

ger om tilsynsmodellen, og Justisdepartementet gav uttrykk for at det er vanskelig å ta stilling til modellen ut fra de opplysningene som forelå.

Av de høringsinstansene som har uttalt seg om spørsmålet om tilsynsansvar er de fleste positive til at tilsynsansvaret blir lagt til departementet for videre delegasjon til Mattilsynet.

Mange av høringsinstansene er positive til at Mattilsynet overtar forvaltningsansvaret for dyrevernemndene. Flere stiller seg også positive til den rasjonalisering som følger av at antallet nemnder reduseres, samtidig som det er flere av høringsinstansene som uttrykker bekymring for at en reduksjon vil føre til bortfall av lokal forankring og lokalkunnskap. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag påpeker at med færre nemnder blir det viktig at nemndmedlemmene representerer hele lokalområdet for at Mattilsynet skal ha lokalkunnskap om dyreholdet. Fylkesmannen foreslår at det derfor bør vurderes om nemndene skal økes til 5 medlemmer med varamedlemmer. Også flere høringsinstanser påpeker behovet for kompetanse hos nemndmedlemmene bl.a. som lokalkunnskap og kunnskap om husdyrbruk og hold av hobbydyr. Norske reindriftssamers landsforbund påpeker spesielt behovet for reindriftsfaglig kompetanse og foreslår at det opprettes egne dyrevernemnder for reindriften. Dyrevernalliansen derimot mener at dyrevernemndene bør nedlegges helt da deres erfaring med nemndene er dårlige.

De fleste høringsinstansene er positive til eller har unnlatt å kommentere forslaget om at Mattilsynet selv skal oppnevne nemndene. Fylkesmennene i Sør-Trøndelag og Sogn og Fjordane mener imidlertid at Mattilsynet ikke bør stå for oppnevningen av hensyn til nemndenes legitimitet. Justisdepartementet mener også at den legitimitet som ligger i lokal oppnevning vil forsvinne, og forslaget kan slik sett oppfattes som konfronterende overfor profesjonelle husdyrbrukere (jordbruket).

Noen høringsinstanser mener det vil være riktig å lovfeste opprettelsen av dyrevernemnder, deres sammensetning og oppgaver, mens én foreslår at det inntas i loven en hjemmel for departementet til å presisere myndighetsområdet gjennom forskrift.

3.2.4 Landbruksdepartementets vurderinger

Departementet mener at ansvaret for tilsyn med dyrevernloven bør legges til departementet og at departementet deretter delegerer myndigheten til det nye Mattilsynet. Dette gjelder myndighet både til å føre tilsyn og til å oppnevne dyrevernemnder. Etter Stortingets behandling av dyrevernmeldingen

Om lov om endringer i lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern, lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell og lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl

vil forslaget om at dyrevernemndene bare skal være rådgivende, ikke bli videreført og dyrevernemndenes rolle i dyrevernarbeidet vil bli opprettholdt. Dette vil også gi en bedre forståelse for hvordan modellen vil se ut, j.fr Justisdepartementets kommentarer.

Mattilsynet vil ha særlig interesse av å få kompetente medlemmer inn i nemndene og kravene som i dag er nedfelt i lovteksten vil danne grunnlaget for hvilke kvalifikasjoner som er nødvendig. Mattilsynet vil ha den nødvendige kompetanse til å vurdere om medlemmene har tilstrekkelig kunnskap, interesse for dyrehold, kjennskap til prinsipper for utøving av inspeksjon og rolleforståelse. Departementet kan ikke se at det vil skape habilitetsproblemer at Mattilsynet foretar oppnevningen. Det har vist seg vanskelig å nå ut med tilstrekkelig informasjon til samtlige fylkesmenn. Departementet viderefører lovfesting om opprettelse av dyrevernemnder. Det foreslås at det skal være krav om minst en nemnd i hver av Mattilsynets lokalområder. Det bør etter departementets mening være opp til Mattilsynet å vurdere hvor mange nemnder som skal oppnevnes utover de lovpålagte. Nemndenes sammensetning, omfang og antall til enhver tid må vurderes i lys av bl.a. størrelsen på områdene de skal betjene. Det må tilstrebes at en får inn folk med lokalkjennskap og ellers bygger på de kriterier som ligger nedfelt i dagens bestemmelser. Hele kapittelet om dyrevernemnder foreslås omarbeidet for å gjenspeile de forslag som fremmes. En del av dagens detaljbestemmelser i loven om hvordan nemndene skal gjennomføre sitt arbeid, hva som skal til for at de kan fatte vedtak og hvilke rapporteringsplikter de har, hører etter departementets mening mer naturlig hjemme i forskrifter som vil bli utarbeidet med tilsvarende innhold.

3.3 Administrative og økonomiske konsekvenser

Mattilsynets ansvar for å oppnevne og instruere dyrevernemnder, vil gi en økning i tilsynets administrasjon i forhold til nemndene. Sett i lys av at Dyrehelsetilsynet har hatt en viktig rolle også i dagens oppnevningssprosess og har hatt veiledningsansvar for nemndene, vil økningen neppe bli betydelig. En reduksjon i antall statlige dyrevernemnder vil innebære lavere kostnader til kompetanseutvikling, men medføre økte reisekostnader på grunn av større områder som nemndene skal føre tilsyn med. Økonomiske konsekvenser vil for øvrig avhenge av hvordan nemndene benyttes i det løpende tilsynet. Generell vedtaks- og tiltaksmyndighet for Mattilsynet vil medføre økte utgifter for tilsynet.

4 Tekniske lovtilpasninger som følge av omorganisering av matforvaltningen

Omorganiseringen av matforvaltningen og opprettelsen av Mattilsynet vil føre til at enkelte betegnelser på forvaltningsorganer i lovverket ikke lenger vil eksistere eller gjenspeiles i den nye forvaltningsmodell. Landbruksdepartementet vil som en følge av dette foreslå noen tilpasninger i lovteksten til dyrevernlov og dyrehelsepersonellov.

5 Særskilte merknader til de enkelte bestemmelser

5.1 Merknader til bestemmelsene i dyrevernloven

Til § 3 Inspeksjon

Den myndighet som i dag tilligger distrikts- og fylkesveterinær legges til Mattilsynet. Med Mattilsynet menes sentralt, regionalt eller lokalt Mattilsyn. Gjennom delegasjon vil det aktuelle myndighetsnivå fastsettes.

Dyrevernområdet er som omtalt tidligere, en del av EØS-avtalen. Bestemmelser i EØS-avtalen gir i en rekke sammenhenger inspektører fra EU/EØS rett til å delta på forskjellige typer inspeksjoner i Norge for å sikre oppfyllelse av EØS-avtalen. Dette gjelder også på dyrevernområdet. Det foreslås derfor tatt inn en formulering i § 3 om at utenlandske inspektører skal kunne delta på inspeksjoner i den grad dette er nødvendig for å oppfylle de internasjonale avtaler som Norge har inngått. Bestemmelsen er relevant i forhold til Norges forpliktelser etter EØS-avtalen og vil derfor ikke få anvendelse på Svalbard.

Til § 16 Drift av dyrepensjonat.

Den myndighet som i dag tilligger fylkesveterinæren etter første ledd legges til Mattilsynet. Med Mattilsynet menes sentralt, regionalt eller lokalt Mattilsyn. Gjennom delegasjon vil det aktuelle myndighetsnivå fastsettes.

Til § 17 Handel med dyr

Den myndighet som i dag tilligger fylkesveterinæren etter første ledd legges til Mattilsynet. Med Mattilsynet menes sentralt, regionalt eller lokalt Mattilsyn. Gjennom delegasjon vil det aktuelle myndighetsnivå fastsettes.

Om lov om endringer i lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern, lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell og lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl

Til § 18 Utleige av dyr

Den myndighet som i dag tilligger fylkesveterinæren etter første ledd legges til Mattilsynet. Med Mattilsynet menes sentralt, regionalt eller lokalt Mattilsyn. Gjennom delegasjon vil det aktuelle myndighetsnivå fastsettes.

Til § 23 Tilsynsmyndighet

Bestemmelsen legger tilsyns-, vedtaks- og tiltaksmyndighet (j.fr § 25) etter loven til departementet. Myndigheten vil bli delegert til Mattilsynet – sentralt for videre delegasjon til aktuelt tilsynsnivå i organisasjonen. Tilsynsmyndighet etter denne paragrafen vil også omfatte dyrevernemnder i den grad de er gitt vedtaksmyndighet, j.fr § 24. Forslaget er en utvidelse av den personkrets tilsynsmyndigheten kan treffe vedtak overfor, ettersom eksisterende § 24 kun gir dyrevernemndene vedtaksmyndighet overfor dyreeiere og ansvarshavere.

Til § 24 Dyrevernemnder

Lovfestet plikt til å oppnevne dyrevernemnder videreføres. Med bakgrunn i omorganiseringen av matforvaltningen og opprettelsen av Mattilsynet settes det krav om minst en dyrevernemnd i alle Mattilsynets lokalområder. Antall nemnder blir derved redusert i forhold til dagens. Departementet får myndighet til å oppnevne nemndene. Mattilsynet vil bli delegert oppnevningsmyndigheten, samt myndighet til å fastsette antall nemnder i lokalområdene, basert på størrelsen på området og særskilte behov for tilsyn i området. Dyrevernemndene vil få delegert myndighet til å kunne fatte vedtak etter loven. Dette medfører at dyrevernemndene kommer inn under Mattilsynets instruksjonsmyndighet. Det vil gjennom instruksjer og forskrifter bli nedfelt bestemmelser om oppnevningsprosedyre, nemndenes plikter og sammensetning, som vil bygge på de eksisterende krav som i dag er nedfelt i loven.

Til § 25 Gjennomføring av vedtak og inspeksjon

Bestemmelsen i første ledd gir tilsynsmyndigheten hjemmel til å iverksette nødvendige tiltak når et pålegg ikke etterkommes. Dette er en videreføring av den hjemmel som dyrevernemndene i dag har etter § 24. Utgiftene til slike tiltak samt tiltak etter § 26 og § 26 a, vil bli belastet eier eller innehaver og er en videreføring av bestemmelsen i dagens § 27 om dekking av utgifter. Andre og tredje ledd er en videreføring av dagens bestemmelser i § 24 fjerde og femte ledd.

Til § 26 Mellombels forvaring

Bestemmelsen er en justert videreføring av dagens § 24 a. Den slår fast at foruten tilsynsmyndigheten kan også politiet ved behov ta med seg dyr eller sørge for nødvendig tilsyn og stell. Politiets vedtak om å fjerne dyr skal stadfestes av tilsynsmyndigheten innen 3 dager. Klageinstans på vedtak fattet av politiet vil være Mattilsynet

Til § 26 a Avliving straks

Bestemmelsen er dels en teknisk justert og dels en presisert videreføring av eksisterende § 24 b.

Til § 27 Tvangsmulkt

Bestemmelsen i første ledd gir Mattilsynet hjemmel til å fastsette tvangsmulkt når pålegg gitt med hjemmel i loven ikke oppfylles innen fristen som er satt. Dette er videreføring men også en utvidelse i forhold til dagens hjemmel, som kun omfatter pålegg gitt overfor slakterier. Eksisterende bestemmelse om tilsyn med slakterier vil nå falle inn under den generelle tilsynsbestemmelsen i § 23. I forbindelse med omorganiseringen av matforvaltningen og endring av dyrevernlovens tilsynsmodell, vil det være uhensiktsmessig at tilsynsmyndigheten bare kan fastsette tvangsmulkt overfor slakterier og ikke resten av tilsynsobjektene. Departementet er av den oppfatning at mulighet til å fastsette tvangsmulkt er et nødvendig og effektivt virkemiddel for å sikre oppfyllelse av lovens bestemmelser. Bestemmelsen er for øvrig i tråd med tilsvarende bestemmelse i den nye matloven, som Mattilsynet også skal forvalte. Resten av bestemmelsene i ny § 27 er en videreføring av dagens bestemmelser etter § 26.

Til § 30 nr. 10

Bestemmelsen er en videreføring av eksisterende § 24 c, tredje ledd, Dyrevern på slakteri. Første og andre ledd foreslås opphevet, ettersom tilsynsmyndighet for hele loven nå legges til departementet. Det er derfor ikke nødvendig med en egen tilsynsparagraf på slakterier. Det kommunale/interkommunale næringsmiddeltilsyn vil inngå som en del av det nye Mattilsynet. Det er imidlertid viktig å videreføre myndighet til å kunne sette vilkår for etablering og drift av slakteri ut i fra dyrevernensyn og bestemmelsen foreslås derfor videreført. Den er av hensiktsmessighet plassert under den generelle hjemmelsparagrafen til å kunne gi forskrifter i § 30.

Til § 30 a Avgift og gebyr

Eksempler på særskilte ytelser som vil kunne dekkes med gebyrer etter første ledd vil være utstedel-

Om lov om endringer i lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern, lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell og lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl

se av forskjellige attester og sertifikater som kreves i henhold til en rekke forskrifter hjemlet i loven. Eksempler på godkjenninger som kan dekkes av gebyrer i første ledd vil være godkjenninger for oppstart og drift av dyrebutikker, hestesenter, dyrepensjonat, transportmidler og slakterier.

Når det gjelder avgift for tilsyn og kontroll etter andre ledd vises det til det som er sagt under de generelle merknadene til bestemmelsene.

Avgift for tilsyn og kontroll etter andre ledd med dyr som brukes til produksjon av næringsmidler, legges på næringsmidler og innkreves overfor virksomheter omfattet av den nye matloven.

Avgift for tilsyn og kontroll etter tredje ledd med dyr som ikke brukes til produksjon av næringsmidler, legges på fôr til slike dyr og innkreves overfor produsenter og importører av slikt fôr.

5.2 Merknader til bestemmelsene i dyrehelsepersonelloven

Til § 31 Rådets oppgaver

Tredje ledd annet punktum i paragrafen oppheves. Bestemmelsen dekkes inn under den nye bestemmelsen om gebyr for særskilte ytelser i § 37 a Avgift og gebyr.

Til § 34 Advarsel

Den myndighet til å kunne gi advarsel til dyrehelsepersonell etter § 34, som i dag ligger hos fylkesveterinær, legges til departementet. Myndigheten vil gjennom delegasjon kunne legges til aktuelt nivå i Mattilsynet. Klageadgangen vil deretter følge delegasjonslinjen.

Til § 37 a Avgift og gebyr

Eksempler på særskilte ytelser etter første ledd vil være oppgaver som det veterinærmedisinske rettsråd utfører, så som uttalelser og undersøkelser for forsikringsselskaper eller andre i saker som omfatter forsikring av dyr, vurderinger av dyrehelsepersonells ansvar, handelstvister og andre saker av veterinærmedisinsk eller dyrevernmessig art. Dette er oppgaver som oppstår i forvaltningen som følge av behov hos enkeltbrukere og derfor har karakter av å være tjenester.

Vaktordning for veterinærer, som er en beredskapsoppgave, samt tilsyn med de plikter som følger av loven anses begge dekket av tilsyn og kontrollbegrepet, slik at kostnader ved disse oppgavene kan finansieres ved avgift eller gebyr i tråd med

de prinsipper som er beskrevet under kapittel 2.2 Bakgrunn for forslaget.

Avgift for tilsyn og kontroll etter andre ledd med dyr som brukes til produksjon av næringsmidler, legges på næringsmidler og innkreves overfor virksomheter omfattet av den nye matloven.

Avgift for tilsyn og kontroll etter tredje ledd med dyr som ikke brukes til produksjon av næringsmidler, legges på fôr til slike dyr og innkreves overfor produsenter og importører av slikt fôr.

5.3 Merknader til bestemmelsen i husdyravlsloven

Til § 6 a Avgift og gebyr

Aktuelle pliktsubjekter for gebyr i medhold av første ledd vil være avlsorganisasjoner og oppsamlingsstasjoner, samt personer eller organisasjoner som innfører levende dyr og kjønnsprodukter.

Særskilte ytelser etter første ledd vil først og fremst omfatte behandling av søknader om å bli godkjent som avlsorganisasjon eller oppsamlingsstasjon for sæd og embryo, samt utstedelse av sertifikater.

Tilsyns og kontrolloppgaver etter loven vil omfatte kontroll av den avlsmessige dokumentasjon ved innførsel av de dyr og kjønnsprodukter som er omfattet av loven. Videre vil tilsyn og kontroll dekke det tilsyn som tilsynsmyndighetene foretar av de avlsorganisasjoner og oppsamlingsstasjoner som er godkjent i henhold til loven.

Avgift for tilsyn og kontroll etter andre ledd med dyr som brukes til produksjon av næringsmidler, legges på næringsmidler og innkreves overfor virksomheter omfattet av den nye matloven.

Avgift for tilsyn og kontroll etter tredje ledd med dyr som ikke brukes til produksjon av næringsmidler, legges på fôr til slike dyr og innkreves overfor produsenter og importører av slikt fôr.

Landbruksdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om endringer i lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern, lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell og lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl.

Om lov om endringer i lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern, lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell og lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl

Vi HARALD, Norges Konge,

st a d f e s t e r:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern, lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell og lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endring i lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern, lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell og lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl

I

I lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern gjøres følgende endringer:

§ 3 skal lyde:

Inspeksjon.

Mattilsynet, medlem av dyrevernemnd og politiet kan til kvar tid inspiserer dyr som kjem inn under lova og dei stadar og rom o.l der slike dyr held til. Utanlandske inspektørar kan delta i inspeksjonar mv. når det er naudsynt for å ivareta Noregs internasjonale forpliktelser.

§ 16 første ledd skal lyde:

Ingen må driva dyrepensjonat o.l. utan løyve frå Mattilsynet.

§ 17 første punktum skal lyde:

Ingen må gjera seg til næring å handla med dyr utan løyve frå Mattilsynet.

§ 18 skal lyde:

Utleige av dyr.

Ingen må gjera seg til næring å leiga ut dyr utan løyve frå Mattilsynet.

Kapittel VII skal med §§ 23 til 27 lyde:

Kapittel VII. – Tilsynsmyndigheit, tilsyn og tiltak.

§ 23 Tilsynsmyndigheit

Departementet eller den det gjev fullmakt fører tilsyn og fattar enkeltvedtak for gjennomføring av føresegner gitt i eller i medhald av denne lova.

§ 24 Dyrevernemnder

I kvart av dei lokale områda til Mattilsynet skal det vere ei eller fleire dyrevernemnder. Departementet oppnemner og fastset talet på dyrevernemnder og gjev dei fullmakt til å gjera vedtak etter § 23.

Departementet gjev reglar om oppnemning, samansetning og kompetansen til nemnda.

§ 25 Gjennomføring av vedtak og inspeksjon

Vert eit pålegg ikkje etterkome, skal tilsynsmyndigheit taka dei åtgjerder som trengst. Pålegg som ikkje vert etterkome, kan gjennomførast av tilsynsmyndigheit for den ansvarleges regning.

Politiet skal når tilsynsmyndigheit ber om det, hjelpe til med iverksetting av vedtak og inspeksjonar.

Tiltak som vert sett i verk etter dette kapittel er ikkje til hinder for at det vert reist straffesak etter § 31.

§ 26 Mellombels forvaring

Forutan tilsynsmyndigheit kan politiet, når det er naudsynt, mellombels taka med seg dyr eller på annan måte sjå til at dyret får høveleg tilsyn og stell. Har politiet mellombels teke med seg dyr, fell vedtaket bort om det ikkje vert stadfesta av tilsynsmyndigheit innan 3 dagar. Mellombels forvaring av dyr skal normalt vare høgst 3 veker. Tilsynsmyndigheit avgjer om dyret skal leverast attende til eigar, seljast, verta omplassert eller verta avliva. Vedtak som politiet har gjort kan verta påklaga til Mattilsynet.

§ 26 a Avliving straks

Dersom det vil føre til unødig lidning for eit dyr å leve vidare, kan Mattilsynet straks setje i verk avliving av dyret. Dette gjeld også dyr som er i mellombels forvaring etter § 26 og gjeld sjølv om dyreeigar set seg imot avlivinga.

Om lov om endringer i lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern, lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell og lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl

§ 27 Tvangsmulkt

Mattilsynet kan pålegge tvangsmulkt i form av einskild mulkt eller løypande mulkt for å gjennomføre pålegget når eit pålegg etter denne lova ikkje vert oppfylt innan den fristen som er sett. Størrelsen på tvangsmulka skal fastsetjast ut frå kor viktig det er at pålegget vert oppfylt og kva kostnader dette kjem til å medføre.

Kongen kan gje føresegn om at dyrevernemnda kan ileggje tvangsmulkt andsynes ein eigar eller innehavar som ikkje har oppfylt eit pålegg nemnda har gjeve.

Pålegg om tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg. Mattilsynet kan fråfalle påløypt tvangsmulkt.

§ 30 første ledd nytt nr. 10 skal lyde:

10. etablering og drift av slakteri, herunder krav om godkjenning og vilkår for å trekkja godkjenninga attende.

I kapittel VIII skal ny § 30 a lyde:

Avgift og gebyr.

Kongen kan i føresegner pålegge einkvar omfatta av denne lova å betale gebyr for å dekkje kostnader med tilsyn, kontroll og særskilte ytingar, som utferding av attestar og godkjenningar o.a., etter denne lova.

Kongen kan i føresegner pålegge verksemder omfatta av lov om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) å betale ei avgift på næringsmiddel. Avgifta skal dekkje kostnader med tilsyn og kontroll etter denne lova med aktivitetar som rettar seg mot dyr som vert brukt i produksjon av næringsmiddel, så fram kostnadene ikkje dekkjast av gebyr jamfør første ledd.

Kongen kan i føresegner pålegge produsentar eller importørar å betale ei avgift på før til dyr som ikkje brukast til produksjon av næringsmiddel. Avgifta skal dekkje kostnader med tilsyn og kontroll etter denne lova med aktivitetar som rettar seg mot dyr som ikkje vert brukt i produksjon av næringsmiddel, så fram kostnadene ikkje dekkjast av gebyr jamfør første ledd.

Kongen kan gjeva nærare føresegner om beregning av avgiftene og gebyra, og oppkreving og innbetaling av desse.

Ved forseinka betaling av avgifter og gebyr, skal det betalast rente i samsvar med lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling.

Avgifter og gebyr er tvangsgrunnlag for utlegg.

II

I lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell gjøres følgende endringer:

§ 31 tredje ledd annet punktum oppheves.

§ 34 første punktum skal lyde:

Departementet eller den departementet bemyndiger kan gi advarsel til dyrehelsepersonell som forsettlig eller uaktsomt overtrer plikter etter denne loven eller bestemmelser gitt i medhold av den, hvis pliktbruddet er egnet til å medføre fare for sikkerheten i dyrehelsetjenesten eller til å påføre dyreeier store belastninger og dyr unødige lidelse.

Ny § 37 a skal lyde:

Avgift og gebyr

Kongen kan i forskrifter pålegge enhver omfattet av denne loven å betale gebyr for å dekke kostnader ved tilsyn, kontroll og særskilte ytelser, som utferdigelse av attester og godkjenninger m.v., etter loven her.

Kongen kan i forskrifter pålegge virksomheter omfattet av lov om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) å betale en avgift på næringsmidler som skal dekke kostnader ved tilsyn og kontroll etter loven her i den utstrekning aktivitetene retter seg mot dyr som brukes til produksjon av næringsmidler, såfremt kostnadene ikke dekkes ved gebyr i medhold av første ledd.

Kongen kan i forskrifter pålegge produsenter eller importører å betale en avgift på før til dyr som ikke brukes til produksjon av næringsmidler. Avgiften skal dekke kostnader ved tilsyn og kontroll etter loven her i den utstrekning aktivitetene retter seg mot dyr som ikke brukes til produksjon av næringsmidler, såfremt kostnadene ikke dekkes ved gebyr i medhold av første ledd.

Kongen kan gi nærmere bestemmelse om avgiftenes og gebyrenes beregning, oppkreving og innbetaling.

Ved forsinket betaling av avgifter og gebyrer, skal det betales rente i samsvar med lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling.

Avgifter og gebyrer er tvangsgrunnlag for utlegg.

III

I lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl gjøres følgende endringer:

Ny § 6 a skal lyde:

Avgift og gebyr

Kongen kan i forskrifter pålegge enhver omfattet av denne loven å betale gebyr for å dekke kostnader ved tilsyn, kontroll og særskilte ytelser, som utferdigelse av attester og godkjenninger m.v., etter loven her.

Kongen kan i forskrifter pålegge virksomheter omfattet av lov om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) å betale en avgift på næringsmidler. Av-

Om lov om endringer i lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern, lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell og lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl

giften skal dekke kostnader ved tilsyn og kontroll etter loven her i den utstrekning aktivitetene retter seg mot dyr som brukes til produksjon av næringsmidler, såfremt kostnadene ikke dekkes ved gebyr i medhold av første ledd.

Kongen kan i forskrifter pålegge produsenter eller importører å betale en avgift på fôr til dyr som ikke brukes til produksjon av næringsmidler. Avgiften skal dekke kostnader ved tilsyn og kontroll etter denne loven i den utstrekning aktivitetene retter seg mot dyr som ikke brukes til produksjon av næringsmidler, såfremt kostnadene ikke dekkes ved gebyr i medhold av første ledd.

Kongen kan gi nærmere bestemmelse om avgiftenes og gebyrenes beregning, oppkreving og innbetaling.

Ved forsinket betaling av avgifter og gebyrer, skal det betales rente i samsvar med lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling.

Avgifter og gebyrer er tvangsgrunnlag for utlegg.

IV

Loven trer i kraft fra den tid kongen bestemmer.

Trykk: A/S O. Fredr. Amesen, November 2003